

NÕUKOGU SOOVITUS,

9. juuli 2013,

milles käsitletakse Sloveenia 2013. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Sloveenia stabiilsusprogrammi (2012–2016) kohta

(2013/C 217/19)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarve seisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta ⁽¹⁾, eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta ⁽²⁾, eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu nõustus 26. märtsil 2010 komisjoni ettepanekuga käivitada uus tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovitusel liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta ⁽³⁾; mõlemat dokumenti koos nimetatakse koordsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koordsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

⁽³⁾ Kehtivad 2013. aastal vastavalt nõukogu 22. aprilli 2013. aasta otsusele 2013/208/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 118, 30.4.2013, lk 21).

(3) 29. juunil 2012 võtsid liikmesriikide riigipead või valitsusjuhid vastu majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe, millega loodi sidus tegevusraamistik riiklikul, ELi ja euroala tasandil, kasutades selleks kõiki võimalikke hoobasid, vahendeid ja poliitikasuundi. Nad otsustasid, milliseid meetmeid võtta liikmesriikide tasandil, eelkõige väljendades täielikku pühendumust strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisele ja riigipõhiste soovitude rakendamisele.

(4) Nõukogu võttis 10. juulil 2012 vastu soovitusel ⁽⁴⁾ Sloveenia 2011. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Sloveenia 2012.–2015. aasta stabiilsusprogrammi kohta.

(5) 28. novembril 2012 võttis komisjon vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi ning see sündmus märkis 2013. aasta Euroopa majanduspoliitika koordineerimise poolaasta algust. Samuti 28. novembril 2012 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 põhjal vastu häiremehhanismi aruande, milles määratleti Sloveeniast liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(6) Euroopa Parlament on kooskõlas määrusega (EÜ) nr 1466/97 nõuetekohaselt kaasatud Euroopa poolaasta raames toimuvasse ning 7. veebruaril 2013 võttis ta vastu resolutsiooni tööhõive- ja sotsiaalsete aspektide kohta 2013. aasta majanduskasvu analüüsis ja resolutsiooni 2013. aasta majanduskasvu analüüsi täiendamise kohta.

(7) Euroopa Ülemkogu kiitis 14. märtsil 2013 heaks finantsstabiilsuse tagamise ja eelarve konsolideerimise prioriteetid ning majanduskasvu hoogustamise meetmed. Ülemkogu toonitas vajadust saavutada diferentseeritud ja majanduskasvu soodustav eelarve konsolideerimine, taastada tavapärase majandusele laenu andmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegelda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(8) 10. aprillil 2013 avaldas komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Sloveenia suhtes läbi viidud põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjoni analüüsi põhjal võis järeldada, et Sloveenias esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatuse. Tasakaalustamatuse kiire

⁽⁴⁾ ELT C 219, 24.7.2012, lk 77.

suurenemise peatamiseks ja vähendamiseks tuleb võtta kiireloomulisi poliitikameetmeid. Seni on erasektori ja avaliku sektori võlatase olnud allpool tulemustabeli ohukünnist ning netovälisvõlg on samuti suhteliselt mõõdukas. Siiski ei ole probleemiks võla tase, vaid selle struktuur, mis on tugevasti ettevõtlussektorisse koondunud. Kiirenevate negatiivsete majandussuundumuste kontekstis kahjustab see finantssektori stabiilsust ja muudab finantsvõimenduse vähendamise keeruliseks, muu hulgas seoste tõttu riigivõla tasemega. Kõnealuseid riske võimendavad töö- ja kapitaliturgude piiratud kohandamisvõime ning majandusstruktuur, mida iseloomustab riigiomandi suur osakaal. Kohatine ebakindlus poliitika suhtes ja õiguslikud tõkked reformidele on takistanud Sloveeniat tasakaalutamata adekvaatselt reageerimast ja kohanemisvõimet kasvatast, mistõttu ta on muutunud haavatavamaks olukorras, kus valitsemisectoril on üha raskem leida rahastamisvõimalusi.

- (9) 9. mail 2013 esitas Sloveenia oma 2013. aasta riikliku reformikava ja oma 2012.–2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse nende kahe programmi omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (10) 23. mail 2013 saatsid Sloveenia ametiasutused komisjonile kirja, milles liigendasid ümber, muutsid ja selgitasid peamisi riikliku reformikava raames võetud kohustusi.
- (11) Määruse (EÜ) nr 1466/97 alusel stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal on nõukogu seisukohal, et hoolimata eelarve konsolideerimiseks tehtud suurtest, ehkki programmi lõpuperioodi lükatud pingutustest, mis küll vähendasid eelarve puudujääki 2009. aasta 6,2 protsendilt SKPst 2012. aastaks 4,0 protsendile SKPst, ei suuda Sloveenia prognoosi kohaselt siiski kõrvaldada oma ülemäärast eelarvepuudujääki 2013. aastaks, nagu soovitas nõukogu 2009. aasta lõpus. See on seotud eelkõige varem eeldatust halvema majanduskeskkonnaga. Stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2013. aasta puhul üldiselt usutav, kuid 2014. aasta puhul liiga optimistlik. Eelkõige ennustavad ametiasutused, et pärast SKP 2,3 % langust 2012. ja 1,9 % langust 2013. aastal kasvab SKP 2014. aastal 0,2 %, eeldades, et võetakse finantsmeetmeid valitsemisectori eelarvepuudujäägi vähendamiseks 4,2 protsendilt SKPst (ilma pankade rekapiitaliseerimiseta) 2013. aastal 2,6 protsendile SKPst 2014. aastal. Komisjon aga prognoosib 2014. aastal SKP 0,1 % langust, tuginedes eeldusele, et poliitikat ei muudeta. See kujutab endast stsenaariumi, mille puhul võetakse arvesse üksnes meetmeid, mis on kas vastu võetud 2013. aasta aprilli keskpaigaks. Selle kohaselt ennustatakse eelarvepuudujäägiks seega 4,9 % SKPst. Stabiilsusprogrammis kirjeldatavad eelarvestrateegia põhieesmärgid on korrigeerida ülemäärast puudujääki 2014. aastaks ehk üks aasta pärast tähtaega, mille nõukogu 2009. aasta lõpus määras, et saavutada 2017. aastaks struktuurse eelarvepositsiooni tasakaal ja stabiliseerida võlasuhe allpool 55 % SKPst. Stabiilsusprogramm kinnitab keskpika perioodi eesmärki, milleks on eelarve struktuurne tasakaal. Keskpika perioodi eesmärk ei vasta stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetele, sest see ei võta piisavalt arvesse

vananemisega seotud bilansiväliseid kohustusi. Stabiilsusprogrammis kavandatud valitsemisectori eelarve puudujäägi eesmärgid on kooskõlas eesmärgiga korrigeerida ülemäärane puudujääk 2014. aastaks.

Kuid võttes arvesse 2014. aasta optimistlikku kasvuprognoosi, olulisi ohte tuluprognoosidele ja ebapiisavalt määratletud kulumeetmeid, on nõukogu seisukohal, et ei ole tõenäoline, et ülemäärast puudujääki suudetak 2014. aastaks korrigeerida. Sellises olukorras tuleks määrata kindlaks, võtta vastu ja rakendada täiendavad struktuurse konsolideerimise meetmed tagamaks, et ülemäärane puudujääk saaks hiljemalt 2015. aastaks usaldusväärset ja jätkusuutlikult korrigeeritud, nagu nõukogu 21. juunil 2013. aastal soovitas. Valitsemisectori võla suhe SKPsse on 2008. aasta 22,0 % tasemelt rohkem kui kahekordistunud, jõudes 2012. aastal 54,1 protsendini, ning kasvab prognoosi kohaselt veelgi, saavutades komisjoni talituste 2013. aasta kevadprognoosi kohaselt 2014. aastaks 66,5 %. Ametiasutuste ennustuste kohaselt peaks võla suhe SKPsse saavutama 2014. ja 2015. aastal tipptaseme 63,2 % SKPst, misjärel langema 2016. aastal 62,8 protsendini. Võla suhet SKPsse ähvardab peamiselt suurenemine, mis tuleneb muu hulgas ka suurtest tingimuslikest kohustustest ja tõenäolistest võlakooormuse ja eelarvepositsiooni muutustest, mis tulenevad varade ülekandmisest pankade varahaldusettevõtjale, mida ei ole programmi prognoosides arvestatud.

- (12) Ametiasutused astusid 2013. aasta mais olulisi samme eelarve konsolideerimiseks. Nad saavutasid kokkuleppe sotsiaalpartneritega avaliku sektori brutopõhipalga täiendada 1,25 % vähendamise kohta lisaks 2012. aasta mai riigieelarve tasakaalustamise seadusega kokkulepitud 3 % vähendusele. Peale selle kiitis parlament heaks põhiseadusliku aluse valitsemisectori struktuurse eelarvetasakaalu/ülejäagi reegli kehtestamiseks. Fiskaalkokkuleppe sätete täielikuks ülevõtmiseks koostatakse aga spetsiaalne põhiseaduslik rakendusakt, mis on kavandatud parlamendis heaks kiita 2013. aasta novembriks. Peale selle karmistas parlament peaaegu ühehäälselt põhiseaduslike eeskirju referendumi väljakuulutamise ja võitmise kohta, mis eeldavasti hõlbustab eelarve konsolideerimise meetmete kehtestamist. Arvestades kiiresti kasvavat võlga, on seda olulisem, et 2013. aasta eelarvestrateegiat tugevdataks ja rangelt rakendataks ning et lähiaastail järgitaks kindlalt rangeid konsolideerimismeetmeid. Kuigi mõned maksud on ELi keskmisest väiksemad, ei saa kulutuste dünaamika muutmist lõpmatult maksude tõstmisega edasi lükata. Seepärast tundub asjakohane täiendada tulude tõstmise meetmeid eelarvepositsiooni parandamisega struktuuriliste kulukärbete abil. Keskpika perioodi eelarveraanistik ja kulureegel ei ole ikka veel piisavalt keskendatud keskpika perioodi eesmärgi saavutamisele ja pikaajalise jätkusuutlikkuse kindlustamisele. Peale selle tundub, et valitsemisectori teatavatele üksustele, eelkõige kaudsetele eelarvekasutajatele kehtestatud eelarvelistest piirangutest kinnipidamine ei ole täielikult tagatud. Rahvusvahelised ja sisemaised hinnangud viitavad, et varimajanduse suurus on Sloveenias üle ELi keskmise, mis osutab paranemisruumile maksukohustuste täitmises nagu on samuti tunnustatud stabiilsusprogrammis kavandatud meetmetega.

- (13) 2012. aasta detsembris võeti vastu pensionireform ja see jõustus 2013. aasta jaanuaris. See on suunatud 2012. aasta soovitud tuvastatud probleemide lahendamisele, kuid ebapiisavalt, sest sellelt eeldatakse mõju riigi rahandusele üksnes keskpikas perspektiivis (kuni 2020. aastani). Ehkki see pensionireform on oluline samm, et hõlma see konkreetseid meetmeid vananemisega seotud kulude kontrolli all hoidmiseks pärast 2020. aastat. Täiendavaid jõupingutusi on vaja pensionikulude jätkusuutlikkuse parandamiseks pikas perspektiivis, sh sidus seadusjärgse pensioniea oodatava eluea pikenedesega ning piirates veelgi enneaegset pensionilejäämist. Pikaajalise hoolduse valdkonnas ületab nõudlus pakkumise, samal ajal kui kulud on ikka veel suhteliselt madalad. Nõudlus pikaajalise hoolduse järele ja sellega seotud kulud peaksid, arvestades vananemistrende, oluliselt tõusma. Olemasolevate meetmete täiendav hindamine aitaks kaasa faktipõhisemale poliitikakujundamisele selles valdkonnas.
- (14) Kuigi Sloveenia pangandussektor on suhteliselt väike (vähem kui pool euroala keskmisest), on surve suurimate pankade kapitalipuhvrile, mis püsib piirkondlikus võrdluses väiksema, jätkuvalt tugev ning nende sõltuvus riigipoolsest rahastamisest kujutab endast majandusele märkimisväärset ohtu. Korduvad rekapitalizeerimisvajadused on keskendunud riigile kuuluvatesse kodumaistes pankadesse. Ehkki erasektori koguvõla tase on allpool euroala keskmist ja makromajandusliku tasakaalustamatuse tulemustabeli ohukünnist, on probleem struktuurne. Enamik võlast on keskendunud ettevõtlussektorisse ja paljudel äriühingutel on ülemäärane suur võlg, mistõttu on viivislaenude maht jätkuvalt suurenenud. 2012. aasta lõpu seisuga oli 23,7% ettevõtjate laenude tasumine hilinenud 90 päeva või rohkem. Ettevõtlussektor vajab elustavaid laene ning ettevõtjate võla vähendamist, et hõlbustada investeerimist ning suurendada tootlikkust ja konkurentsivõimet. Stabiilsusprogrammis nähakse ette rekapitalizeerimise jätkumist. Ametiasutused on kinnitanud kirjalikult oma otsust pakkuda vajadusel täiendavat kapitali. Laenude maht väheneb ning nõrkade pankade ja riigi võlakohustuste vastasmõju on tihenunud. Ettevõtete laenude intressimäär (suuremate kui 1 miljoni euroste laenu puhul) on Sloveenias rohkem kui 2 protsendipunkti kõrgem kui euroalal tervikuna ja see marginaal tõusis 2012. aastal taas. Vastu on võetud pankade ümberkorraldamise õigusraamistik, kuid see vajab ikka veel tulemuslikku rakendamist. Pankade varahaldusettevõtja (BAMC) jääb pankade rehabiliteerimise keskseks institutsiooniliseks platvormiks. Riiklik reformikava, mida täiendab valitsuse hiljuti esitatud teave, kirjeldab BAMCile ülekannete tegemise plaane Sloveenia Keskpanka tehtud alt-üles-stressitestide alusel.
- (15) Riiklik reformikava ei kirjelda mingeid täiendavaid samme pangajärelevalve tugevdamiseks, mille vajadus tuvastati 2013. aasta süvaanalüüsis. Ainus uus teave pankade järelevalvemeetmete kohta programmis on seotud Sloveenia Keskpanka stressitestidega. Meetmete, näiteks asjakohase makrotasandi usaldatavuspoliitika täiendavat läbivaatamist ei ole ette nähtud. Mikrotasandi usaldusväärse järelevalve ülevaatamine erapooletu eksperti poolt aitaks samuti kaasa ülalnimetatud soovitude täitmisele.
- (16) 2013. aasta märtsis võeti vastu tööturu reform, et vähendada tööturu killustatust ja muuta tööturg paindlikumaks. Reform vähendab püsilepingute kaitset, lihtsustades vallandamismenetlusi üksik- ja kollektiivse vallandamise korral, ning vähendab vallandamiskulusid. Tähtsajaliste töölepingute eeskirju on veelgi karmistatud, et vähendada väärkasutust, samal ajal kui töøjõudu vähendada asutuse kaudu tehtava töö kasutamine on piiratud. Ehkki reform liigub õiges suunas, pole veel selge, kas see on piisavalt ambitsioonikas, et mõjuda märkimisväärselt tööturu killustatusele ja paindlikkusele ja Sloveenia külgetõmbavusele välismaiste otseinvesteeringute jaoks. Seni ei ole võetud piisavaid meetmeid tudengite tööd käsitlevast eeskirjadest johtuva duaalse tööturu probleemi lahendamiseks. Riiklikus reformikavas pakutakse välja õigesuunalisi meetmeid. Noorte töötus Sloveenias kasvas 2012. aastal märkimisväärselt – 4,9 protsendipunkti 20,6 protsendini –, samal ajal kui üldine töötuse määr suurenes 0,7 protsendipunkti 9 protsendini. Hoolimata suurenevast töötusest väheneb selliste töötute arv, kes osalevad aktiivsetes tööturumeetmetes, mida kaasrahastatakse Euroopa Sotsiaalfondist, 2012. aastal esialgsetele riiklikele andmetele toetudes märgatavalt. Ei ole võetud mingeid meetmeid, et kohandada töökeskkondi pikemale tööelule, samuti on võetud vaid esialgseid spetsiaalselt väljatöötatud elukestva õppe ja aktiivse tööturu meetmeid, et suurendada noorte kolmanda taseme hariduse omandamist, eakate ja madala kvalifikatsiooniga töötajate tööhõivet. Sloveenia on võtnud mõningaid meetmeid, et ühildada oskusi tööturu nõudmistega. Riiklik tööturuasutusel on käsil katseprojekt selle kohta, kuidas neid vajadusi hinnata, kuid koostöö sidusrühmadega vajab arendamist.

Ametiasutused on kirjalikult kinnitanud, et nad on valmis tegema koostööd komisjoni ja Euroopa Keskpankaga (EKP) tagamaks, et viidaks läbi teatavate pankade varade kvaliteedi läbivaatus. Pangasektori püsiva stabiilsuse tagamiseks peaks see läbivaatus olema süsteemiülene. Muudes

Rohkem on vaja ära teha vastavate kutseharidus- ja -koolituskavade atraktiivsuse suurendamiseks. Samuti rakendatakse täiendavaid karjääriinõustamise meetmeid VKEdes.

Tugevdada on vaja tööandjate rolli kutsehariduses ja -koolituses. Edusammud neis valdkondades suurendaksid tootlikkust ja konkurentsivõimet.

- (17) Poliitilised meetmed kulupõhise konkurentsivõime parandamiseks on olnud seni vaid osalised. 2012. aastal vähendas valitsus avaliku sektori nominaalseid brutopalkasid umbes 3 % töötaja kohta. 2013. aasta mai keskel lepiti sotsiaalpartneritega kokku avaliku sektori tööjõukulude täiendavas vähendamises. Miinimumpalk protsendina keskmisest palgast on ELi suurimaid, see on seotud inflatsiooniindeksiga ning 2010. aastal toimus riigi kaalutusõiguse raames suur miinimumpalga tõus. Ehkki nominaalse kompensatsiooni kasvumäär töötaja kohta oli 2012. aastal negatiivne (-0,4 %), registreeriti tootlikkuse veelgi suurema langusprotsendi tõttu (-1,1 %) samal aastal nominaalse tööjõu ühikukulu suurenemine (0,7 %). Konkurentsivõimet aitaks tagasi saada tootlikkuse suurendamise meetmed ja jätkuv edu tööjõu ühikukulu vähendamisel.

- (18) Sloveenia majanduses on oluline roll riigi omandil, kusjuures selles valdkonnas on paljudgi püsinud pärast 1990ndate üleminekuperioodi muutumatuna. Tänu 1990ndatel kasutusele võetud erastamise ja ettevõtete ümberkorraldamise vahenditele jäi riik domineerivaks, eriti finantssektoris. 2011. aastal langes riigiettevõtete arvele kuuendik kogu Sloveenia majanduses loodud lisaväärtusest ning umbes pool kogu ettevõtlussektori kahjustest ja ning riigiettevõtted andsid tööd igale kaheksandale inimesele. Peale selle mõjutavad riigi kontrolli all olevad fondid ja ettevõtted riigi rahandust kõrgendatud võlatasemete, rekapitaliseerimisvajaduste ja märkimisväärsete valitsuse garantiide vastasmõju kaudu. Riigile kuuluvate ettevõtete suurus ja nõrkus hoiab tagasi majanduse arengut ja kasvu ning suurendab olemasolevat tasakaalustamatust. Riigi domineerimine ja riigi varade sageli halvasti toimiv haldamine takistavad siseriiklikke ja välismaiseid erainvesteeringuid, mis vähendab tootlikkust ja konkurentsivõimet. Mittefinantssektori riigiosalusega ettevõtete ja riigiosalusega finantsasutuste ristosalus tekitab n-ö nakkusohu, piirab kohanemist ja moonutab ressurside jaotust, eriti uute investeeringute puhul.

- (19) Riiklikus reformikavas kirjeldatakse poliitilisi prioriteete riigi omandi valdkondades ja finantsvõimenduse vähendamist ettevõtlussektoris, kuid selles ei ole esitatud kavandatavate meetmete üksikasju. 2013. aasta põhjalikus analüüsis kirjeldati majandustulemuste ja riigiomandi suhet otseste ja tingimuslike eelarvekulude ning tavapäraste äritehingute moonutuse mõttes. Kuid riiklikus reformikavas nimetatakse riigi kui mittefinantssettevõtete omaniku tegutsemise negatiivse küljena üksnes

kooskõlastamise puudumist. Kuigi riiklik reformikava sisaldab positiivseid elemente, ei paku see piisavat teavet riigi omandisse jäävate ettevõtete strateegilise orientatsiooni kohta ega üksikasjalikke tähtajalisi kohustusi nende finantstulemuste ja juhtimise parandamiseks. On tehtud mõned esimesed sammud ettevõtete juhtimise parandamiseks, nagu soovitati 2012. aasta riigipõhiste soovitusetes, ja mõnede riigi omandis olevate ettevõtete erastamiseks. Vastu on võetud õigusakt, milles nähakse ette tulevase Sloveenia Riikliku Haldusettevõtte loomine, kuid see vajab veel tulemuslikku rakendamist. Läbipaistvust võiks aidata suurendada riigiettevõtete juhtkondadesse ja järelevalvenõukogudesse määratavate isikute register koos majandushuvide avalikustamise nõudega. Riiklikus reformikavas kuulutatakse välja erastamisstrateegia koostamine 2013. aasta viimaseks kvartaliks ning 23. mai 2013. aasta kirjaga on see nihutatud ettepoole, kolmandaks kvartaliks. Seni on valitsus esitanud parlamentile ettepaneku 15 ettevõtte erastamise kohta. Sellesse nimekirja kuulub peale vähemusosaluste ja VKEde ka olulisi ettevõtteid, nagu suuruselt teine pank NKBM.

- (20) Sloveenias on suur hulk reguleeritud kutsealasid ja nendele aladele sisenemise tõkkeid oleks vaja oluliselt vähendada – see mõjuks positiivselt tööõhule ja konkurentsile. Sloveenia ametiasutused käivitasid 2012. aastal reformiprotsessi mitmete reguleeritud kutsealade läbivaatamiseks eesmärgiga olemasolevad reguleeritud kutsealad paremini määratleda, vähendades halduskulusid ja lihtsustades kutsealade kättesaadavust. Parlament pidi käsitöö, turismi ja ehituse valdkonna esimese seadusepaketi vastu võtma 2013. aasta alguseks. Kuid reform on ajakavast maas, v.a käsitöö sektor. Sloveenia on kehtestanud sõltumatu Konkurentsikaitse Ameti õiguslikud eeltingimused, kuid tagada on vaja veel sellele vajalik personal. Õigusakte tuleks veelgi muuta, et amet saaks eraldi eelarverea, sest see on vajalik finantsilise sõltumatus tagamiseks. Tsiviil- ja kaubandusalaste kohtuasjade ning pankrotide menetlemine esimese astme kohtus kestab ebamõistlikult kaua. Hoolimata tsiviil- ja kaubandusjuhtumite käsitlemise silmanähtavast lühenemistrendist, on vaja täiendavaid jõupingutusi nende probleemide lahendamiseks, sest need pidurdavad äritegevust ja vähendavad Sloveenia külgetõmbavust välismaistele otseinvesteeringute jaoks. Seoses sellega tuleks riiklikus reformikavas sätestatud kohtunike arvu vähendamist elaniku kohta tasakaalustada tulemuslikkuse märgatava suurendamisega.

- (21) Riiklikus reformikavas kinnitatakse rahalistes raskustes mittefinantssettevõtete ümberkorraldamise vajadust, kuid poliitiline probleem ja poliitiline suhtumine ettevõtete ümberkorraldamisse vajab täiendavat selgitamist, mis keskenduks turupõhiste lahendustele. Täiendavaid jõupingutusi on vaja, et meelitada ligi erasektori investeeringuid, sh välismaiseid otseinvesteeringuid, ja tagada

koormuse piisav jagamine erasektoriga, säästmaks maksu- maksja raha. Ümberkorraldusprotsess peaks pädima ümberkorraldatud äriühingute müümisega ilma riikliku rahastuse osaluseta.

tuginedes on nõukogu esitanud konkreetsed soovitused liikmesriikidele, kelle vääringsu on euro ⁽²⁾. Liikmesriigi- gina, mille rahaühik on euro, peaks Sloveenia tagama kõnealuste soovituste täieliku ja õigeaegse rakendamise,

- (22) Sloveenia on muutmas õigusakte, et tõhustada makse- jõuetusmenetlusi. Valitsus muutis 2013. aasta aprillis finantstehingute, maksejõuetusmenetluse ja sundlõpetam- ise seadust. Muudatustes täpsustatakse maksejõuetuse määratlust ja võetakse kasutusele juhtidele mõeldud stiimulid maksejõuetusest õigeaegseks teatamiseks. Praeguses maksejõuetuse raamistikus on ebapiisavad stiimulid ja sanktsioonid tagamaks, et ettevõtjad teataksid maksejõue- tusest varases faasis. Kohustuslikud lahendusmenetlused (ümberkorraldamine kohtu kaudu) on keerukad ja võlg- lasesõbralikud, eriti VKEde ja mikroettevõtete jaoks. Puuduvad stiimulid varase kohtuvälise lahenduse otsimi- seks, mis võiks aidata tagada elujõuliste äriühingute jätku- vuse. Välja on kuulutatud uus seadus, mis võimaldab ülemääraste võlgadega ettevõtjaid varakult finantsiliselt ümber korraldada, ja justiitsministeerium näeb ette seadu- semuudatuse ettepaneku esitamise kohtuvälise ümberkor- raldamise ja võla ümberarvestamise lihtsustamiseks 2013. aasta mai lõpuks. Mitteriiklike, kuid elujõuliste äriühingute finantsilise ümberkorraldamise hõlbustami- seks oleks hädasti vaja võlausaldajatele, omanikele ja juht- konnale asjakohaseid stiimuleid pakkuvat sobivat õigus- raamistikku, mida arendatakse vastavalt kokkulepitud ajakavale.
- (23) Komisjon on Euroopa poolaasta raames põhjalikult hinnanud Sloveenia majanduspoliitikat. Hinnatud on stabiilsusprogrammi ja riikliku reformikava ning esitatud põhjalik analüüs. Hindamisel on arvesse võetud nende dokumentide asjakohasust Sloveenia eelarve- ja sotsiaal- majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist, lisades tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panuse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad soovitustes 1–9.
- (24) Võttes arvesse kõnealust hinnangut, on nõukogu stabiil- susprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus ⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovituses 1.
- (25) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja kõnealust hindamist, on nõukogu läbi vaadanud riikliku reformi- kava ja stabiilsusprogrammi. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel tehtud nõukogu soovitused kajastuvad kõigis allpool esitatud soovitustes.
- (26) Komisjon on Euroopa poolaasta raames hinnanud põhja- likult ka kogu euroala majanduspoliitikat. Sellele

SOOVITAB Sloveenial võtta ajavahemikus 2013–2014 järgmisi meetmeid:

1. Tugevdada ja rakendada aastal 2013 ja sellele järgnevatel aastatel eelarvestrateegiat, mida toetavad piisavalt täpsustatud struktuurimeetmed, et tagada jätkusuutlikul viisil ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimine 2015. aastaks ja ülemää- rase eelarvepuudujäägi menetluse kohastes nõukogu soovitustes täpsustatud struktuurse eelarvepositsiooni paran- damine. Võtta pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi paran- damist sihiks struktuurikohanduse saavutamine, mis võimaldab Sloveenial jõuda 2017. aastaks keskpika perioodi eesmärgini, mis tuleks määrata kooskõlas stabiilsuse ja kasvu paktiga. Eelarve püsiv tasakaalustamine nõuab ambitsioonikate struk- tuurireformide rakendamist, mis suurendaks majanduse kohanemisvõimet ning edendaks võimalikku majanduskasvu ja töökohtade loomist. Tagada majanduskasvu soodustav kulutamine, võtta kasutusele meetmed maksukuulekuse parandamiseks ja meetmed eelarve kulupoleel, mida toetavad avaliku sektori kulude regulaarsed läbivaatamised valitsuse kõigil tasanditel. 2013. aasta lõpuks: parandada konsolidee- rimise usaldusväärset, võtta vastu valitsemissektori struk- tuurse eelarvetasakaalu/ülejärgi reegel, muuta keskpika perioodi eelarveraamistik siduvaks, laiapähhjalisemaks ja läbi- paistvaks ning tugevdada eelarvepoliitikat jälgivate sõltuma- tute asutuste rolli. Võtta meetmed riigi tingimuslike kohus- tuste järkjärguliseks vähendamiseks.
2. Tugevdada pensionisüsteemi pikaajalist jätkusuutlikkust (2020. aastast kaugemale), kohandades täiendavalt asjakoha- seid parameetreid, sh sidudes seadusekohase pensioniea oodatava eluea pikenemisega, säilitades samal ajal pensionide piisavuse. Piirata vananemisega seotud pikaajalise hoolduse kulude kasvu ja parandada teenuste kättesaadavust, kesk- endades hoolduse ümber institutsionaalselt koduhooldusele, parandades toetuste suunamist ja nende andmise vajaduse kontrollimist ning tugevdades ennetust invaliidsuse/ülalpee- tavuse vähendamiseks.
3. Tagada, et palga, sh miinimumpalga areng toetaks konku- rentsivõimet ja töökohtade loomist. Tihendada hiljutise tööturereformi mõju seiret ja tuvastada vajaduse korral vald- konnad, kus on vaja täiendavaid töökohtade loomise ja killustatuse vastase võitluse meetmeid, sh tudengite töö regu- leerimise kaudu. Võtta täiendavaid meetmeid noorte kolmanda taseme hariduse omandanute, eakate ja madala kvalifikatsiooniga töötajate tööhõive suurendamiseks, kesk- endades vahendid spetsiaalselt väljatöötatud aktiivsetele tööturumeetmetele ja suurendades nende tulemuslikkust. Vähendada oskuste mittevastavust, suurendades asjaomase

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

⁽²⁾ Vaata käesoleva Euroopa Liidu Teataja lk 97.

kutsehariduse ja koolituskavade atraktiivsust ning arendades edasi koostööd asjaomaste sidusrühmadega tööturu vajaduste hindamisel.

4. Võtta koos Euroopa partneritega vajalikke meetmeid, et palgata 2013. aasta juuniks välisnõustaja vaatama üle süsteemiüleste pankade varade kvaliteeti. Viia see lõpule 2013. aastal, kusjuures kiiremini kahe panga puhul, mille suhtes juba kohaldatakse nende bilansi parandamiseks riigiabi menetlust. Olla valmis andma täiendavat kapitali, kui varade ülekandmine või varade kvaliteedi läbivaatamine peaks paljastama täiendavaid puudusi. Kõik meetmed, sh kapitali vajaduste objektiivne hindamine, varade ülekandmine pankade varahaldusettevõtjale, varakaitse kava ja ümberkorraldusmeetmete operatiivne rakendamine, tuleks juhul, kui on tegemist riigiabiga, võtta täies kooskõlas riigiabi eeskirjadega. Paralleelselt sellega töötada 2014. aasta märtsiks välja ja rakendada sektori igakülgne strateegia, et tagada reformitud pankade sõltumatu juhtimine, sh konsolideerimise kaudu, kui see on kohane. Viia kiiresti läbi NKBM-panga väljakuulutatud erastamine ja koostada 2013. aasta septembriks riigi otseste või kaudsete pangaosaluste võõrandamise ajakava.
5. Vaadata 2013. aasta lõpuks läbi pankade regulatiivraamistik ning suurendada selle läbivaatuse alusel järelevalvesuutlikkust, läbipaistvust ja statistiliste andmete avaldamist.
6. Kiirendada reguleeritud teenuste reformi, sh vähendades oluliselt tõkkeid neile aladele sisenemiseks. Parandada ärikeskkonda, sh suurendades Konkurentsikaitse Ameti sõltumatust ning pakkudes talle piisavat ja autonoomset rahastust.
7. Toetudes varasematele kogemustele, lühendada veelgi tsiviil- ja kaubandusalaste kohtuasjade menetlemist esimese astme kohtus ning vähendada poolleiolevate juhtumite arvu, eelkõige täitejuhtumite puhul.
8. Osana valitsuse strateegiast, mis tuleb viia lõpule 2013. aasta septembriks, liigitada riigi varad põhilisteks ja kõrvalisteks vastavalt majanduskriteeriumidele, eesmärgiga kõrvalised

varad võõrandada. Muuta Sloveenia Riiklik Haldusettevõtte (SSH) aegsasti täielikult toimivaks ning kanda kõigi osaluste omaniku- ja haldusõigused üle SSH-le, võides välja jätta kohese täieliku erastamise nimekirja kuuluvad. Tagada algusest peale SSH professionaalne juhtimine, milleks võib kaasata rahvusvahelist oskusteavet, ja selgesti määratletud sõltumatu suhe asjaomaste ettevõtetega. Põhiosaluste jaoks töötada välja sektoripõhised kasumlikkuse suurendamise ja ettevõtete juhtimise strateegiad. Luua kohustuslik ja avalik riigiettevõtete juhtkondadesse ja järelevalvenõukogudesse määratavate isikute register koos majandushuvide avalikustamise nõudega. Tagada, et reguleeriv raamistik hõlbustaks kõrvaliste riigivarade võõrandamist ja haldustõkete minimeerimist.

9. Teha kindlaks kõik olemasolevad õiguslikud ja halduslikud takistused ülemäärastes võlgades olevate või alakapitaliseeritud, kuid eluvõimeliste äriühingute ümberkorraldamiseks turupõhiste lahenduste abil ning alustada tööd nende takistuste kõrvaldamiseks. Seoses sellega võtta meetmeid, et tagada koormuse piisav jaotus erasektoriga, suurendada erasektori investeringuid, sh välismaiseid otseinvesteringuid, ja suurendada ümberkorraldusprotsessi osana raskustes äriühingute tõhusust. Võtta 2013. aasta septembriks vastu kohtuväliseks ümberkorraldamiseks vajalik õigusraamistik ja tagada, et see oleks kooskõlas olemasolevate maksejõuetus-sätetega ning pakuks nii võlausaldajatele kui ka osanikele stiimuleid jõuda ümberkorralduste osas kokkuleppele kohtuväliselt. Tõhustada maksejõuetusmenetluste täitemeetmeid ja vaidluste lahendamist kohtutes, sh lahendada kiiresti pankrotimenetlustega seotud kohtuasjad, et maksimeerida tagasivõidetavat väärtust ja hõlbustada viivislaenude kiiret ja tõhusat lahendamist.

Brüssel, 9. juuli 2013

Nõukogu nimel
eesistuja
R. ŠADŽIUS